

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА

NO.4 (3172)

СЕР, 4 ЛЮТАГА, 2010

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ”

САЙТ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Дыялог паміж пакаленнямі
Грамадскае аб'яднанне “Радзіслава” дапамагае пажылым людзям **Стар. 2**

Рыцар рамантызму
Выйшаў новы альбом калекцыянера Уладзіміра Ліхадзеда **Стар. 3**

Майстар на ўсе рукі
Тут пахне карой і драўнінай... **Стар. 4**

Полацк — культурная сталіца

Пачнем з галоўнага: стары Полацк уганараваны статусам “Культурная сталіца 2010 года”. Такі статус малая раёна святая Ефрасінні Полацкай, Вялікі Радзівіл, першадрукара і святніка Францыска Скарыны, праграму іншых знакамітых людзей заваявала ў годным спаборніцтве з іншымі гарадамі Беларусі. І прэтэндэнтаў было шмат...

Сам праект “Культурная сталіца” рэалізаваны ў краіне па ініцыятыве Міністэрства культуры. У Полацку ў краіне па ініцыятыве Міністэрства культуры.

Міністэрства культуры ўпершыню. І, вядома ж, аргументаў на карысць Полацка знайсся дастаткова. Гэта сапраўды гісторыка-культурны, духоўны цэнтр нашай зямлі, ён ці не першым згадваецца ў старажытных летапісах: у 2012 годзе мы будзем святкаваць 1150-годдзе Полацка. А Нацыянальны Полацкі гісторыка-культурны музей-запаведнік — унікальная тэрыторыя, на якой цяпер 11 музеяў. Шэраг з іх размешчаны ў помніках архітэктуры: знакамітым Сафійскім саборы, корпусе былога езуцкага калегіума, Брацкай школе, доміку Пятра I і іншых.

Да таго ж Полацк не згубіўся і ў сучасным жыцці. Скажам, нядаўна прызнаны яшчэ і геаграфічным цэнтрам Еўропы. Пра тое, між іншым, сведчыць і арыгінальны памятны знак, усталяваны ў Дзень горада ў 2008 годзе.

Адкрыццё доўгатэрміновай акцыі “Культурная сталіца 2010 года” прайшло ў полацкім Палацы культуры з удзелам міністра культуры Паўла Латушкі. І палачане ўжо адчулі сябе ў цэнтры культурных падзей: іх парадавалі мастацтвам артысты знакамітага харэаграфічнага ансамбля “Харошкі”. А ў Сафійскім саборы гучала вытанчаная музыка: выступіў ансамбль “Класік-

Авангард”. Усяго ж, плануецца, за год у Полацку пройдзе каля 60 культурных мерапрыемстваў рознай накіраванасці, але, сапраўды, сталічнага маштабу. А цяпер — цікавы факт. Гісторыкі, кажучы, знайшлі ў архівах згадку пра будучыню ўраджэнца Полацка, прадказальніка

і астралага XV стагоддзя Васіля Нямчына. Менавіта ён і напісаў: маўляў, Полацк у XXI стагоддзі зноў зробіцца сталічным горадам. І хто цяпер скажа, што той палачанін памыліўся?..

Святыні Полацкай зямлі не губляюць сваёй значнасці і сёння

ДЗЯРЖАВА І ДЫЯСПАРА

Родныя людзі

Усім свеце нашы суайчыннікі, якія шануюць беларускасць, могуць разлічваць на падтрымку сваіх культурна-асветніцкіх праектаў

Дзяржава тут, заўважу, не пра дабрачыннасць, а пра вядомае ўзаемадзеянне. І пра партнёрства, ад якога выгадваюць абодва бакі: як беларуская дзяржава, так і нашы суайчыннікі, якія воляй лёсу апынуліся за межамі Беларусі, але адчуваюць з ёй сваё раство. У гэтым суразмоўца — Упаўнаважаны па справах рэлігіянацыйнальнасцяў Леанід Гуляка. Этнаканфесійны дыялог — гэта пытанне, а таксама дыяспара — сфера інтарэсаў і ўзаемаважанага і супрацоўнікаў яго апарата.

Аляксандр Ждановіч

— Скажыце, Леанід Паўлавіч, якія праблемы нашы суайчыннікі найчасцей з вамі абмяркоўваюць?

— Казаць у поўным сэнсе пра

нейкія вялікія праблемы не выпадае, бо іх і няма. Увогуле ж землякі просяць: не забывайце нас, прыязджайце на нашы святы, юбілей. Ім жа гонар, калі радзіма іх памятае. Мы стараемся па меры магчымасцяў адклікацца, заўсёды

дасылаем суполкам прывітанні і на маштабныя фестывалі. І самі выезджаем, з падарункамі, як гэта прынята. Скажам, на святкаванні 20-х угодкаў Беларуска-эстонскага згуртавання быў наш супрацоўнік Аляксандр Сасновіч...

— Наша газета таксама пра тое паведамляла...

— Добра, калі ў прэсе адлюстроўваюць такія падзеі. А мы тады перадалі ў Эстонію падарункі: прыгожыя сцэнічныя касцюмы, кампакт-дзскі з пазавальнай інфармацыяй пра Беларусь, дзяржаўную сімваліку. Перадаем і кнігі. А часам і музычныя інс-

трументы: бывае, самадзейны калектыў склаўся, а для сцэны, як кажучы, “добрага гуку” трэба дадаць. Ездзіў, напрыклад, я ў літоўскі горад Вісагінас — і касцюмы для іх завёз, і добры баян канцэртны, за 5 мільёнаў рублёў. Дарэчы, сцэнічныя беларускія нацыянальныя касцюмы шыюць у Мінску. Гэта, як правіла, строі высокай якасці, ручной работы. Нават на заказ памеры робім. Як было, скажам, з калектывамі Латвіі: Пасол Аляксандр Герасіменка выходзіў на мяне, і мы ім хутка дапамаглі. Бо разумеем: прэзентаваць нашу культуру ў за-

межы трэба на высокім узроўні. Ды і ў Беларусь на розныя міжнародныя мерапрыемствы, фестывалі накіраваны “Дняпроўскія галасы ў Дуброўне” ўсё часцей прыязджаюць беларускія гурты з іншых краін. Мы ўсяляк такім кантактам садзейнічаем. Узяць, скажам, ансамбль “Світанак”, створаны пры Беларуска-літвінскім культурным цэнтры “Крок” у Вісагінасе — там у артыстаў вельмі высокі мастацкі ўзровень, сапраўды ёсць што паглядзець! І парадавацца таму, як нашы людзі ў суседняй краіне шануюць родныя мелодыі, танцы, песні. → **Стар. 2**

Родныя людзі

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

— Які тут галоўны прынцып вашай падтрымкі? Не на ўсіх жа яе хапае...

— Прынцып просты і ўсім, я думаю, зразумелы: мы дапамагам тым, хто і сам працуе. Замежныя беларускія суполкі, якія аформіліся арганізацыйна, заявілі пра сябе і праводзяць канкрэтную культурна-масавую работу, могуць смела да нас звяртацца. Дзяржава, вядома ж, не які-небудзь дабрачынны фонд, але сродкі на падтрымку канкрэтных праектаў у нас ёсць. Нехта стварае экспазіцыю, прысвечаную Беларусі, — можа дапамагчы кнігамі, кампакт-дыскамі, сімваламі. Нават сучаснай апаратурай. Ведаю: да Дня Перамогі ў многіх суполках, асабліва на тэрыторыі былога Савецкага Саюза, спрабуюць запісаць успаміны, зрабіць кнігі пра ветэранаў, якія родам з Беларусі ці ўдзельнічалі ў яе вызваленні. Патрэбны былі для гэтага дыктафоны — дапамаглі. Пра падтрымку гуртоў у пошуках, так бы мовіць, сцэнічнага вобразу я ўжо згадваў. Дарэчы, летась на работу з дыяспарай у дзяржбюджэце выдаткоўваліся сродкі ў тры разы большыя, чым у 2008 годзе. Накіроўваем іх найперш на тое, каб нашы суайчыннікі былі адметнымі за мяжой, прыгожа выглядалі на мерапрыемствах. Прычым, бывае, дапамога ідзе і за акіяна. Нядаўна, напрыклад, былі ў Мінску прадстаўнікі дыяспары з Аргенціны, з горада Сан-Марцін — там створаны беларуска-рука-украінскі клуб. Нашы суродзіцы актыўна працуюць, прадстаўляюць беларускую культуру на фестывалях. Мы перадавалі ім і раней сцэнічныя касцюмы ў горад Абера, а цяпер прэзента-

валі прайгравальнік для дыскаў. Так што мая парада суайчыннікам: дзейнічайце самі — і вам дапамогуць. А пад ляжачы камень, як кажуць у народзе, вада не цячэ...

— Мне падаецца, гэтую прымаўку ілюструе і ўдзел выданняў дыяспары ў штогадовай міжнароднай выставе “СМІ ў Беларусі”.

— Сапраўды, прадстаўнікі суполак, якія хочуць паказаць свае творчыя здабыткі — а гэта не толькі перыядычныя выданні, але і кнігі, іншая выдавецкая прадукцыя — з цікавасцю едуць, калі маюць магчымасць, у Мінск на выставу. Яна, як вядома, разгортваецца на пачатку мая ў выставачным комплексе па вуліцы Янкі Купалы. Хто мае што паказаць — таго і запрашаем. Дабіраюцца актывісты за свой кошт, пражыванне і харчаванне аплочваюць самі. А мы заўсёды дапамагам суайчыннікам размясціцца, забяспечваем транспарт, робім для іх культурную праграму, экскурсіі — таксама за наш кошт. Але гэты праект рэалізуецца на агульную карысць! Наведвальнікам выставы вельмі цікава сустрэцца з землякамі, якія жывуць, напрыклад, у Польшчы, Літве, Латвіі, Малдове, Расіі. А госці маюць магчымасць і пра сябе раскажаць, і паслухаць іншых. Вось летась мы арганізавалі ім сустрэчы з дэпутатамі, супрацоўнікамі Міністэрства культуры, Міністэрства інфармацыі. Была і шчырая размова ў нашым офісе, а затым вялікі круглы стол з удзелам прадстаўнікоў дыяспары ў Нацыянальным прэс-цэнтры. Дарэчы, дзякуй газеце “Голас Радзімы”: вы пра тую мерапрыемствы расказвалі сваім чытачам. І ўвогуле адчуваецца,

Разам з прадстаўнікамі беларускай дыяспары на выставе “СМІ ў Беларусі” (2008)

што мы з вамі працуем разам.

— Помніцца, на тых сустрэчах суайчыннікі выказаліся за стварэнне пры апарце Упаўнаважанага Кансультатыўнага савета з прадстаўнікоў суполак замежжа. А летам, на пятым З’ездзе беларусаў свету, вы звярнуліся да яго дэлегатаў з прапановай: давайце працаваць сумесна, бо толькі разам беларусы моцныя. Прыемна, што ваш голас пачуць, і ў новы Кансультатыўны савет, які ў нашай газеце быў названы “вечам дыяспары”, увайшлі і актывісты згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына”. А калі пройдзе першае пасяджэнне савета?

— Цяпер якраз узгадняем самы зручны для ўсіх час. Між іншым, з кіраўніцтвам ЗБС “Бацькаўшчына” ў нас склаліся сапраўды добрыя дзелавыя кантакты. Кіраўнік згуртавання Алена Макоўская была, напрыклад, на выніковай калегіі апарата Упаўнаважанага, што праводзілася нядаўна, выступіла з цікавым паведамленнем. Думаю, трэба пазбягаць палітызацыі ў рабоце з дыяспарай, бо ўсялякая па-

дзеленасць — не на карысць. Я ўпэўнены: пры дапамозе “веча дыяспары” мы зможам супрацоўнічаць з суродзічамі з-за мяжы яшчэ больш плённа. У нас, дарэчы, ёсць каштоўны вопыт работы пры апарце двух каардынацыйных саветаў. У склад першага, які ўзначальвае Гергій Егізаран, старшыня мінскай армянскай дыяспары, уваходзяць усе старшыні нацыянальных рэспубліканскіх аб’яднанняў, якіх 25. Другі савет, у які ўваходзяць усе кіраўнікі рэлігійных аб’яднанняў розных канфесій, узначальвае я. І там па палажэнні ёсць ратацыя намеснікаў: штогод ён іншы. Добра, што цяпер і актывісты дыяспары пры нашай падтрымцы часцей будуць сустракацца, абменьвацца вопытам, працаваць з беларускімі дзяржаўнымі органамі ў больш цеснай звязцы.

— Ведаю, гэтыя кантакты актывізуе і конкурс “Адміністрацыйны рэгіён Беларусі — арганізацыя суайчыннікаў за мяжой”, які праводзіцца апартам Упаўнаважанага.

— Да яго цяпер вялікая цікавасць, і ёсць карысны вопыт

узаемадзеяння. На нядаўняй легіі ім дзяліліся, у прыватнасці, прадстаўнікі Астравенскага, Дубровенскага раёна адпачылі з Гродзеншчыны і Віцебшчыны. Спадзяюся, і газета “Голас Радзімы” будзе раскажаць пра гэты такога партнёрства.

Замест пасляслоўя.

Неяк у мінулым чэрвені мы гутарылі з Леанідам Гурэвым у яго кабінце, у нашую рэдакцыю ўварвалася... ціўканне рэдакцыі. “Дзіўнаваты рынак мабільным чыноўнікаў рангу...” — падумалася спадару. Калі гук паўтарыўся, я азірнуўся: “Гэта ў вас, Паўлавіч, такі званок у фоне?” “Не, жывая, сапраўдны птушка, — усміхнуўся спадару. — Маладая сінічка. Так яшчэ, неяк юркнула, а лятае кепска. Пасадзі каробку, сыплю пячэнне, і ваю”. А надрасце — выпушце.

Сімвалічная, як мне здаецца, дэталі. Многім суайчыннікам, каб “аперыцца брацца сілаў, таксама падтрымка. І яны яе, як і вы, адчуваюць.

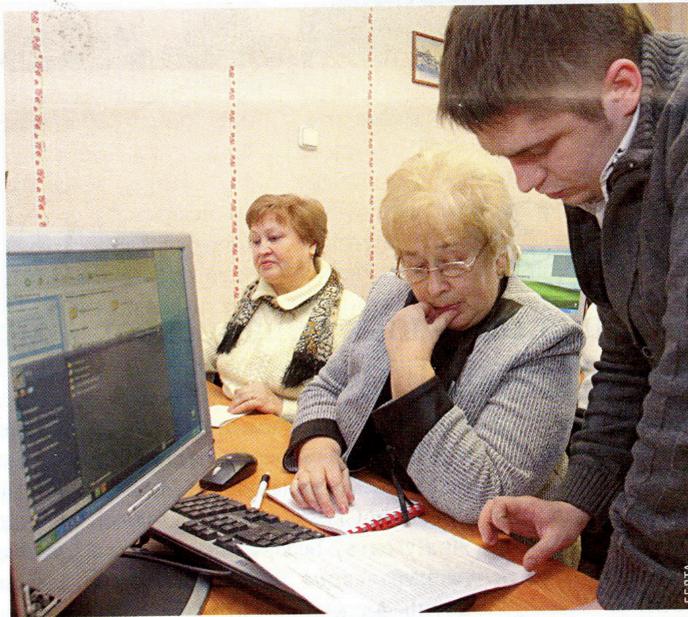
Дыялог паміж пакаленнямі

Грамадскае аб’яднанне “Радзіслава” дапамагае пажылым людзям

Адам Малішэвіч

Новы сацыяльны праект “Радзіславы” скіраваны на падтрымку пажылых людзей у барацьбе са стэрэатыпамі пра старасць. Праект рэалізуецца як адзін са складнікаў двухгадовай праграмы “Значныя асобы: дыялог пакаленняў”. А сама праграма ажыццяўляецца пры падтрымцы Германскага фонду “Памяць, адказнасць і будучыня” сумесна з міжнародным грамадскім аб’яднаннем “Узаемаразумеенне”.

Спецыялісты “Радзіславы” імкнуцца дапамагчы пажылым людзям зразумець, што яны не адзінокія. Ёсць намер нават адкрыць дыскусійны клуб для таго, каб актывізаваць дыялог паміж пакаленнямі. Моладзі і пенсіянерам будзе цікава абмяняцца жыццёвым вопытам, пашукаць паразумення пры абмеркаванні розных праблем, лічаць псіхологі аб’яднання. У праекце прадугледжана арганізацыя псіхалагічных кансультацый, а таксама сустрэч пажылых людзей для далейшай уза-

Калі ўзрост вучняў — не перашкода

емадапамогі. Старшыня аб’яднання “Радзіслава” Вольга Гарбунова ўпэўнена, што дыялог пакаленняў важны і для пажылых людзей, і для моладзі.

Грамадскае аб’яднанне “Радзіслава” стварылі ў Мінску ў 2001 годзе псіхологі,

сацыяльныя работнікі, студэнты — людзі, неабякавыя да праблем пажылых людзей і сям’і. Яны імкнуцца гарманізаваць іх жыццё ў грамадстве. За восем гадоў дапамогу “Радзіславы” атрымалі каля дзевяці тысяч чалавек.

ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ

Сустрэч наперадзе шмат

У сувязі з Новым годам, Калядамі, святкаваннямі Раства Хрыстова рэдакцыя “Голас Радзімы” атрымала шмат віншаванняў з пажадамі поспехаў у 2010 годзе. Шчыра дзякуем нашым чытачам за цёплыя словы і ўзаемадапамогу.

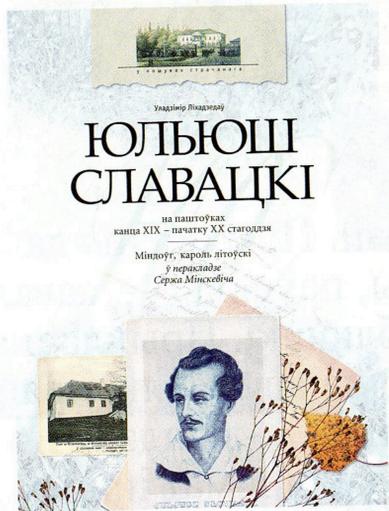
Разам з тым, у пэўных лістах чытачамі былі згаданыя іх заклікі да нас, каб мы зрабілі выніковы зваротны сувязь з нашымі пасольствамі ў Латвію, Польшчу, газету да чытачэ дзіць. Аптымизмам напаўняюць нас і палітычныя накіраваныя таго, што мы атрымалі ад Андрэянавай з сяла Кап’ева, якое знаходзіцца ў вёсцы Сібіры (Расійская Федэрацыя). Гэтая энтузіястычная музейная экспазіцыя пра беларускіх перасяленцаў з Сібіры, піша: “Дзякуй за “Голас Радзімы”! Мы вышлі з вамі з Масквы рэгулярна і ім вельмі-вельмі ўдзячны”.

Рыцар рамантызму

Найшыаў
Новы альбом
лекцыянера
даследчыка
ладзіміра
Ліхадзедава

Мам Мальдзіс

Прыкладна год назад у пашанні Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Чынянай вайны прэзентаваўся важкі альбом, у якім выдрыстаны некалькі соцеўна паштовак са збораў лаўрэата прэміі “За духоўнае адраджэнне” Уладзіміра Ліхадзедава, а таксама выдання Адама Міцкевічу. Аважанне было прэмеркавана да пачатку годкаў таэта. А прыкладна год назад у таэта была ааболена выстава іншых паштовак і адбылася прэзентацыя новага альбома, складзенага з паштовак, якіх было 200-на, адна з дня нараджэння яшчэ аднаго пачынальніка польскага рамантызму, Юльёша Славацкага (1809–1849). Як вядома, ён нарадзіўся у Крамянцы, але не раз праязджаў праз Беларусь па шляху ў Вільню, дзе вучыўся ва універсітэце. Ён, дарэчы, выкарыстаў матывы фальклору палешукоў пры напісанні драмы “Ліля Венета”. Бываў на Ашмяншчыне і апісваў яе ў сваіх вершах.

Новы альбом У. Ліхадзедава

Славацкі быў маладзей Міцкевіча на 11 год, у Віленскім універсітэце вучыўся ў 1825–1828 гадах, калі вызвалены

рух філаматаў і філарэтаў ужо быў там жорстка задушаны. І след у літаратуры ён пакінуў меншы ў параўнанні з аўтарам “Пана Тадэвуша”, і паштовак яму прысвечана менш, чым яго духоўнаму папярэдніку. Чакалася, што такое выданне падрыхтуюць украінскія ці польскія філакартысты. Але стварыў адметную кнігу зборнік беларускі. Гэта робіць

Выстава паштовак, якая прысвечана Юльёшу Славацкаму, — таксама цікавы праект

нам гонар. Партрэтаў Юльёша Славацкага, выяваў Крамянца, Пінска, Наваградка, Любчы, Крэва, Вільні, Варшавы, іншых гарадоў і сёл, прысвечаных жыццёваму і творчаму шляху паэта-рамантыка, назбіралася багата. Змястоўная прадмова, а, па сутнасці, каментарый да альбома зроблены Алесем Карлюкевічам.

І яшчэ адна акалічнасць, якая павялічвае каштоўнасць выдання. У канцы яго змешчана гістарычная драма ў пяці дзеях “Міндоўг, кароль літоўскі” Юльёша Славацкага, упершыню перакладзеная на беларускую мову Сержам Мінкевічам. Падзеі п’есы адбываюцца ў Наваградку, дзе знаходзіўся сталічны замак першага князя, а потым караля Вялікага Княства Літоўскага.

І яшчэ адна акалічнасць, якая павялічвае каштоўнасць выдання. У канцы яго змешчана гістарычная драма ў пяці дзеях “Міндоўг, кароль літоўскі” Юльёша Славацкага, упершыню перакладзеная на беларускую мову Сержам Мінкевічам. Падзеі п’есы адбываюцца ў Наваградку, дзе знаходзіўся сталічны замак першага князя, а потым караля Вялікага Княства Літоўскага.

Ад Рэпак — у далёкі свет

Маль кругасветнае падарожжа здзейсніў ураджэнец Рагачоўшчыны Мікалай Грынкевіч

На след нашага суайчынніка, сына праваслаўнага святага Рагачоўскага дзіўнага Магілёўскай губерні, “вясняна Федаравіча Грынкевіча, верагоднага сваяка і блізкага вядомага пісьменніка Уладзіміра Міцкевіча, беларускія індзейцы, італійскія індзейцы, калі прапрадзедкаў тэму “Беларусь і індзейцы”. Дарэчы, у месце выдаецца бюлетэнь “БІТ”, які адлюстраввае жыццё Беларуска-амерыканскага таварыства.

Пэралік беларусаў, звязаны з гісторыяй Аляскі, адна папоўніўся нядаўна ўзятыя ключы даведніку Андрэя Грынёва “Хто ёсць хто ў гісторыі Рускай Амерыцы”. Вызначэнні з гэтага біяграфічнага слоўніка важныя: “ураджэнец пэраляўскай губерні”, “полацкі арыстакрат”, “магілёўскі электрык”, “удзельны сеньянер у Віцебскай губерні”, “афіцэр у Палацку” і г.д. і падма што-небудзь гавораць аб пачатках Грынкевічаў у Беларусі цікава! Пабудзе пашукаць сярод іх агульных продкаў. А спіс “беларускіх аляскінцаў” працяг-

вае паўняцца.

У тагачаснай Паўночнай Амерыцы было шмат матросаў, прадаўцоў у крамах... Сярод іх святар Мікалай Грынкевіч, ён жа выклікаў духоўнай школы, дзе вучыліся і дзеці індзейцаў. Па ўзроўні адукацыі і рэальным маштабе асобы М.Грынкевіч, пэўна, другі сярод беларусаў Амерыкі “ў епархія” пасля славацкага доктара Руселя (Мікалая Судзілоўскага), які ў 1893-1902 гадах быў першым прэзідэнтам Гавайскай рэспублікі. З матэрыялаў, што назапашваецца, вырысцоўваецца цікавая постаць “вечнага падарожніка”, першай значнай пазнаўчай асобы, верагодна, прыезд на вучобу ў Гомельскае духоўнае вучылішча. Родныя браты Грынкевічы, Дзмітрый і Мікалай, нарадзіліся ў сяле Рэпкі адпаведна ў 1862 і 1864 гадах, разам вучыліся ў Магілёўскай духоўнай семінарыі і Санкт-Пецярбургскай духоўнай акадэміі. Калі Мікалай быў на чацвёртым курсе, па акадэміі ішла агітацыя за ўдзел у місіі новага епіскапа

Алеўскага і Аляскінскага. Кіраўніцтва акадэміі задаволіла жаданне “сапраўднага студэнта” Грынкевіча “прысвяціць сябе служэнню праваслаўнай царкве ў аддаленай Алеўцкай епархія”, вызваліўшы ад канчатковага вуснага экзамену і адклаўшы прысваенне вучонай ступені кандыдата багаслоўя да прадстаўлення тэксту дысертацыі.

Пэўна, адзін са святароў на фотаздымку — наш суайчыннік Мікалай Грынкевіч

Вясной 1888-га група на чале з епіскапам Уладзімірам даплыла да Нью-Йорка. Адтуль цягніком дабралася да Сан-Францыска: там знаходзіўся цэнтр епархія. І вось Аляска наблізілася да святара Мікалая ў выглядзе хлопчыкаў з ліку карэнных жыхароў, іншых аляскін-

цаў. Наш суайчыннік быў справаводам, казначэем духоўнай управы, настаяцелем царквы. Асяроддзе, у якім беларус М.Грынкевіч у 1888-92 гадах быў вядомы і як настаўнік “багаслоўскага вучылішча”, адлюстроўвае фотаздымак з калекцыі М.Вінакурава ў Бібліятэцы штата Аляска. На ім бачна: вакол епіскапа размяшчаюцца вучні

(атапаскі і тлінкіты), эскімосы, алеуты, а таксама метысы. Прыход складаўся таксама з выхадцаў з Сербіі, Чарнагорыі, Грэцыі, на велізарнай тэрыторыі епархія з’яўляліся македонцы, румыны, балгары, праваслаўныя арабы...

Грынкевіч пазнаёміўся з многімі адметнымі людзьмі, што прадстаўлялі гэтыя этнічныя групы, “часта заходзіў” да рэвалюцыянера доктара Руселя. Не так яўна і сенсацыйна, як яго Грынкевіч пакінуў сваё імя ў “сацыяльнай гісторыі”, займаючыся і грамадска-дабрачыннай, і блізкай да навукі і архіўстыкі дзейнасцю клерка-арганізатара. У 1893 годзе ён быў накіраваны на тры месяцы ў Чыкага на Сусветную выставу з нагоды 400-годдзя адкрыцця Новага свету, дзе збіраў ахвяраванні святароў, адным з першых святароў, у мясцовай царкве. А перад тым пакінуў у дэпартаменту ў дапамозе ахвяраў неўрадава 1891-1892 гадоў ў Расію.

У 1896-м Мікалай Грынкевіч, ужо ў чыне працаючага, вярнуўся ў Расію.

Тады ж быў зацверджаны ў ступені кандыдата багаслоўя за працу “Законна-Паўночна-Амерыканскіх Злучэнняў Штатаў і заключэнні і скасаванні шлюбу ў параўнанні з рускім царкоўна-грамадзянскім заканадаўствам аб шлюбе і разводзе”, якая атрымала станоўчы водгук у акадэміі. На мяжы стагоддзяў кіраваў Арэнбургскім духоўным вучылішчам, потым служыў у Тульскай губерні.

Апошняя вядомая пасада айца Мікалая — заканадаўчы Ташкенцкага кадэцкага корпуса. Што здарылася з ім, яго жонкай — дачкой аляскінскага місіянера — і дзецьмі пасля рэвалюцыі, застаецца загадкай. Корпус пасля кастрычніцкіх падзей 1917 года вымушаны быў эвакуіравацца ў Іркуцк. Можа, “рэпаканскі багалец” спрабаваў дабрацца да брата, што працаваў настаўнікам арыфметыкі і географіі ў Благовешчанскім духоўным вучылішчы на Амур?

Мяркую, калі б Уладзімір Караткевіч ведаў пра жыццёвы шлях свайго больш чым верагоднага, але “забытага” сваяка, то, магчыма, напісаў бы пра яго аповесць.

Майстар Дзмітрый Зайцаў любіць эксперыментавець

Людміла Мінкевіч

Дзмітрый Зайцаў, інжынер па адукацыі, працуе з бяроствай ужо больш за 15 гадоў. Да такога арыгінальнага майстэрства, лічыць, прывялі яго ці то шчаслівая выпадковасць, ці то знак “зверху”. “Мы з сям’ёй гулялі па лесе, знайшлі некалькі зваленых бяроз, побач — поўнасю знятая з аднаго дрэва бяроства. Надзіва чысты, гладкі матэрыял. Гэта настолькі ўразіла, — захоплена расказвае майстар, — што я прынёс знаходку дадому і зрабіў невялікі кораб для ягад”. Пасля — паходы ў бібліятэкі, на выставы... Самаадукацыя, адным словам. Бо майстроў па бяростве ў

Беларусі на той час не было, няшмат такіх прафесіяналаў і сёння.

У яго звычайна няма канкрэтнай задумкі: што рабіць. Працуе над тым, да чаго ляжыць душа ў пэўны момант. Сёння — кufры, заўтра — пано ці ўпрыгожанні. І заўсёды гэта вырабы дэкаратыўныя, незвычайнай прыгажосці і тэхнікі. На іх — малюнкi і вытанчаныя ўзоры, гульня з колерам і спалучэнне бяросты з дрэвам, металам і каменем, дзіўныя формы і неверагодныя вобразы. Найбольш часта нараджаюцца ў руках майстра кufры і падсвечнікі, кубкі

Майстар на ўсе рукі

Тут пахне карой і драўнінай. Прыхілены да сцяны няскончаныя працы, паўсюль — кавалкі бяросты, галіны дрэў і габлюшкі. Прыкладна так я і ўяўляла майстэрню чалавека, які працуе з бяроствай. На сталі і паліцах — пэндзлі, пласкагубцы, нажніцы, разакі і шмат іншых інструментаў: мне нават назвы іх невядомыя...

і лодкі, берасцяныя рыбы і яшчаркі. А яшчэ — вежы, замкі, постаці і твары святых...

“Абстрактныя кампазіцыі і дэкаратыўныя пано — гэта спроба прыстасаваць бяроству да сучаснага

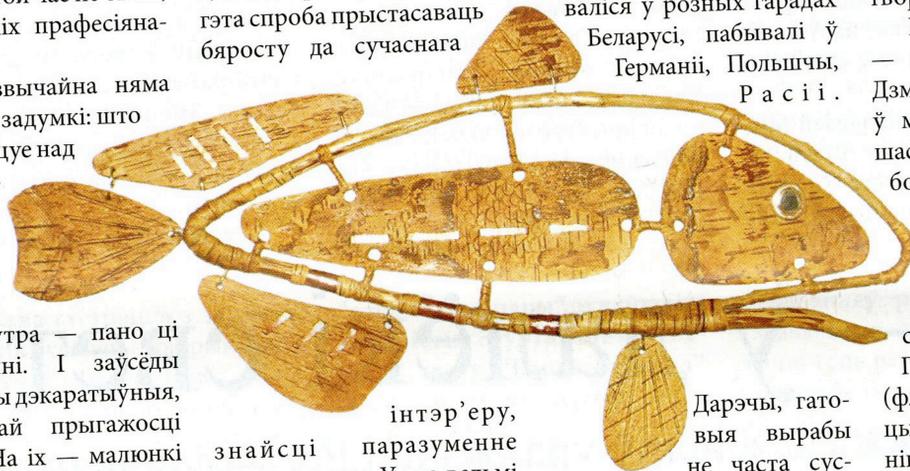
Дзмітрый. — Важна даць магчымасць бяросце “сказаць слова”, працаваць з ёю ў сутворчасці”.

Ён працуе дзень прыдні. Яго працы экспанаваліся ў розных гарадах Беларусі, пабывалі ў Германіі, Польшчы, Расіі.

удзельнік праекта майстроў-міратворцаў “Свет”. Мэта праекту, вакол якога аб’ядналіся некалькі мастакоў, — ілюстраваць працамі добрую стваральную творчасць.

Народнае рамяство — не адзінае захопленне Дзмітрыя: яшчэ ён іграе ў музычным гурце “Першасвет”. “Наша музыка па большасці імправізацыя, — расказвае ён. — Выраслі нека з сябрамі зрабіць музычнае суправаджэнне да сваіх выступаў. Так і нарадзіўся гурт. Гэта акустычная музыка (флейта, барабаны, гітара, цымбалы), якая заўсёды ўзнікае спантанна. Галоўнае для нас — гук, пачатковы, першакрынічны...”

Цікава, што музыцы Зайцаў таксама навучыўся самастойна. Бяроства, флейта, акарына... Што яшчэ асвоіць Дзмітрый?

інтэр’еру, знайсці паразуменне з матэрыялам. У яго вельмі багатае ўнутранае жыццё: фактура, афарбоўка, энергетыка. Змясці ліст бяросты ў рамку — і гэта ўжо твор мастацтва, якім можна любавання гадзінам, — натхнёна расказвае

Дарэчы, гатовыя вырабы не часта сустрачаеш у майстэрні Зайцава: яны хутка “ідуць у людзі”, знаходзяць новага гаспадара.

Дзмітрый Зайцаў уваходзіць у Беларускі саюз народных майстроў, ён

ПРА ШТО СЛОВА ГАВОРЫЦЬ

Лёгка тачыць балясіны

У беларускай мове ў іншых старажытных ёсць словы, якія сучаснаму чалавеку зразумець цяжка. высветліць іх значэнне неабходна звяртацца да спецыяльных крыніц — слоўнікаў энцыклапедыяў. Многія з падобных слоў уваходзяць у склад фразеалагічнага каментарыя. І каб разабрацца з іх значэннямі, я звярнулася да кнігі І.Шпадарука В.Рудакоўскага “Мы так гаворым” серыі “Скарбы м...

Нярэдка, хаваючы дзейнасць, небудзь, мы за “бібікі б’е”. З старажытных слоў з’яўляецца назойліва Трэба адзначыць, сёння ён ужываецца каторых беларускіх і мае значэнне. Гэта дае падставу, што першабытны бібікі біць значэнне ляць у якуюсы з гузікамі”. Пазначайце ўжывацца “гультаяваць, чаць, займацца бескарыснай сп...

Пра тых, хто пустой балбатне лясы точаць. У тым: што ж тэсправа ў тым, і ці ўручную тачны — слупкі для Гэта было лёгка рамяство, рама размаўляць з пяржатаваць, спамуючыся аднавай. Адсюль і выраз.

А вось праймаецца цяжкая стайнай, нецікавай кажучь: Лямкай называюць рокі рэмень а З дапамогай і бурлакі ці грэнулі па рацэ бсілі грузы.

Наша можа разнастайная ўважлівая да чайце сваю сп...

Веран

Светлыя колеры свята

Мастачка Валянціна Шоба пакідае ў творах часцінку сваёй душы

Іда Ганчарэвіч

Мне, прызнацца, крыху тужліва пасля святаў, калі навагодняя, калядная веселасць сыходзіць з дамоў... З таго, што ўразіла нядаўна, светла згадваецца выстава ў Мінску мастачкі з Гродна Валянціны Шобы. Бо так добра было на душы, калі глядзела на яе палотны ў Нацыянальным гістарычным музеі. Верылася: цуды здараюцца не толькі пад Новы год. Яны магчымыя і ва ўсе іншыя дні — толькі б не стамляцца верыць... Пэўна, чароўная сіла мастацтва і ў тым, што дапамагае яно нам акунуцца ў атмасферу шчасця і характава.

Хоць выстава называецца “Светлае Свята

Раства” і яму ж, Раству Хрыстову, прысвячаецца, аднак асацыяцыі выклікае шырэйшыя. Пра тое, напрыклад, што светлы стан душы, нараджэнне ў нас радасці, любові зусім не залежыць ад пары года. І пра тое, што якраз узімку, калі сцюдзёна і мала сонца, найбольш прагнем мы вольнай, як на палотнах Валянціны, — ціхай, сардэчнай прыгажосці. І пра саму мастачку думалася: як гэта ёй удаецца жыць

у атмасферы свята, такія светлыя карціны ствараючы? Яны, дарэчы, усе выкананы ў гэтак званай змешанай тэхніцы, яны — пра ўзвышанасць пачуццяў,

пра любоў, добрую магію і казачнасць самога Раства.

Сама экспазіцыя з трыццаці палотнаў скампанавана ў форме святочнай ёлкі. І ўсе героі на палотнах — персанажы сімвалічныя, казачныя. Вось Залаты пеўнік, Кот вучоны з твораў Аляксандра Пушкіна...

А якія каларытныя гурбы снегу, месяц, рознакаляровыя зоркі! Згадваўся мне і гоголеўскі “хутар паблізуДзіканькі” ў ноч перед Раством... Толькі ступі ў свет вобсазаў, створ

раных мастачкай — і паўсюль адчуваеш таямніцу, загадку. І прастора ночы на палотнах толькі ўзмацняе гэтыя пачуцці, вяртае ў любімыя казкі дзяцінства, дзе дабро заўсёды перамагае.

Так што — дзякуй за падоранае свята, Валянціна! Між іншым, прызначаюць адметны талент мастачкі і калегі. Вось і Уладзімір Вішнеўскі на вернісажы гаварыў, што Валянціна Шоба — гэта творца з цудоўным каларыстычным дарам. А творчасць яе радасная і светлая, як і само свята. І кожны яе твор — нібы падарунак нам. Бо дорыць яна часцінку сваёй душы, свайго сэрца, веру ў дабрыню.

Арыгінальная экспазіцыя Валянціны Шобы

Заснавальнік:

Рэдакцыя газеты «СБ»

Рэдактар

Адрас:

пр. Незалежнасці, 44,

Мінск, 220005

Тэлефон рэдакцыі:

+375 17 288—12—80;

факс: +375 17 288—12—80

Бюро па рэкламе:

Тэл. +375 17 290—60—11

E-mail:

golas_radzimy@tut.by

Газета надрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку»

Аб’ём выдання:

1 друк. арк.

Тыраж: 1950

Заказ: 151

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы друкуюцца на старонках “Голасу” могуць не супадаць.

© “Голас Радзімы”, 2010